Tot de muziek ons *terugbracht*

Dit boek is een werk van fictie. Namen, personages, handelingen en incidenten zijn het product van de verbeelding van de auteur of worden op fictieve wijze gebruikt. Elke gelijkenis met daadwerkelijke gebeurtenissen, locaties of personen, levend of dood, is volkomen toevallig.

Auteur: B.C.F. Bilterest
Coverontwerp: B.C.F. Bilterest
ISBN: 978940395115

Tot de
muziek
ons
terugbracht

B.C.F. Bilterest

Proloog

𝄞

De warme Cubaanse avondlucht omhelsde Ellie zodra ze de luchthaven van Havana buiten stapte. Ze bleef even staan en sloot haar ogen. Het was alsof de tijd zich had omgedraaid. De vochtige warmte, de geur van uitlaatgassen vermengd met jasmijn, de zilte bries die over de stad waaide… niets leek veranderd.
In de verte klonk muziek.
Zachte klanken van een gitaar, gevolgd door het herkenbare ritme van conga's en een trompet die moeiteloos boven alles uit steeg. Iemand begon te zingen. Ze verstond de woorden nauwelijks, maar dat hoefde ook niet. Cuba had altijd een taal gesproken die ze zonder woorden begreep.
Naast haar schoof haar dochter Beatriz haar rugzak wat hoger op haar schouder.
"Daar is het weer," zei ze glimlachend. "Dat ritme... Je voeten beginnen vanzelf te bewegen."
Ellie lachte.
"Pas maar op. Voor je het weet, sta je hier midden op straat salsa te dansen."
"Zoals jij waarschijnlijk straks gaat doen?"
"Dat sluit ik niet uit."
Ze keken elkaar lachend aan.
Het voelde vreemd voor Ellie. Alsof ze niet op reis was, maar naar huis kwam.
Een chauffeur hield een bordje omhoog met hun namen erop. Achter hem stond een oude turquoise Chevrolet uit de jaren vijftig te glanzen in het avondlicht. De lak vertoonde hier en

daar kleine barstjes, maar de wagen straalde nog altijd dezelfde trotse elegantie uit als tientallen jaren geleden.
"Welkom in Cuba," zei de chauffeur vriendelijk.
Ellie glimlachte en keek nog één keer om zich heen.
Meer dan twintig jaar.
Zo lang was het geleden dat ze hier voor het eerst alleen aankwam. Jong, nieuwsgierig en vol plannen. Ze had toen nooit kunnen vermoeden dat één reis haar leven voorgoed zou veranderen.
Dat een dans...
Een blik...
Eén nacht...
Zoveel gevolgen zou hebben.
Ze voelde hoe haar hart iets sneller begon te slaan.
Niet alleen omdat ze terug was in Cuba.
Maar ook omdat hier iemand op haar wachtte die ze, ondanks de duizenden kilometers en al die verstreken jaren, nooit helemaal uit haar hart had kunnen wissen.
Sommige liefdes verdwijnen niet.
Ze wachten geduldig … tot de muziek opnieuw begint.

Hoofdstuk 1
September 1992

Het was nog vroeg toen Ellie haar reiskoffer voor de derde keer opende.
Ze wist zelf niet meer waarom.
Alles zat er al in: luchtige jurken, shorts, een paar T-shirts, sandalen, haar toilettas en een klein fotoboekje met foto's van Steven en Lisa. Toch haalde ze opnieuw enkele kledingstukken eruit om ze daarna weer netjes op te vouwen.
Meer uit zenuwen dan uit noodzaak.
Vanuit de woonkamer hoorde ze de televisie spelen. Een film waar haar kinderen volledig in opgingen.
Een glimlach verscheen op haar lippen.
"Zijn jullie klaar voor een weekje bij oma?" riep ze.
"Twee weken!" verbeterde Steven onmiddellijk.
Hij was twaalf en vond het geweldig dat hij zijn moeder eindelijk eens op een foutje kon betrappen.
"Twee weken," lachte Ellie. "Je hebt gelijk."
Lisa kwam de trap opgelopen.
"Breng je een cadeautje mee?"
"Alleen als jullie flink zijn."
"Dat zijn wij altijd."
Ellie trok een wenkbrauw op.
"Altijd?"
Lisa schoot in de lach.
"Bijna altijd."
Ellie sloeg haar arm om haar dochter en drukte een kus op haar voorhoofd.

Ze genoot van zulke kleine momenten. Sinds haar scheiding, twee jaar eerder, waren haar kinderen haar grootste houvast geworden. Natuurlijk had het leven haar soms verrast, soms zelfs pijn gedaan, maar Steven en Lisa hadden haar telkens opnieuw doen beseffen waarvoor ze bleef vechten.
Toch bleef het gevoel knagen dat er iets ontbrak.
Geen man. Ook niet meteen een nieuwe liefde. Wel het gevoel dat ze opnieuw leefde.
Dat ze méér was dan alleen moeder, werknemer en dochter.
Cuba had haar nooit losgelaten.
Jaren eerder was ze er al eens geweest met haar toenmalige echtgenoot Alex, de papa van Steven en Lisa. Terwijl hij vooral geïnteresseerd was in excursies en hotels, had zij zich laten betoveren door de mensen. Hun openheid. Hun lach. De muziek die overal leek te klinken, zelfs op plaatsen waar geen radio stond.
Ze had zichzelf toen beloofd ooit terug te keren. En vandaag was die dag eindelijk aangebroken.
Alleen? Dat had ze eerst spannend gevonden.
Maar uiteindelijk had ze gekozen voor een georganiseerde rondreis. Niet omdat ze bang was voor Cuba, maar omdat ze bang was om alleen te reizen.
Nu ze bijna vertrok, voelde het eerder als een nieuw begin.
Haar moeder arriveerde iets later om de kinderen op te halen.
"Je ziet er gelukkig uit," zei ze terwijl ze Ellie aandachtig bekeek.
"Dat ben ik ook."
"En een beetje zenuwachtig."
Ellie knikte glimlachend.
"Dat misschien ook."

Haar moeder nam haar even vast.
"Geniet ervan. Je hebt het verdiend."
Die woorden deden haar meer dan ze wilde toegeven. Niet veel later sloot Ellie de voordeur achter zich. Ze draaide zich nog één keer om. Steven en Lisa stonden achter het raam enthousiast te zwaaien.
Ze zwaaide terug.
Op dat moment wist ze nog niet dat deze reis veel meer zou worden dan een mooie herinnering.

Hoofdstuk 2
Een onbekende naast haar

Op de luchthaven voelde Ellie zich plots een stuk minder moedig dan toen ze thuis haar voordeur achter zich had dichtgetrokken.
Overal om haar heen liepen mensen met koffers, tassen en jassen over hun arm. Omroepberichten galmden door de vertrekhal en bij de incheckbalies stonden lange rijen reizigers te wachten. Sommigen zagen eruit alsof ze wekelijks het vliegtuig namen. Ze bewogen zelfverzekerd door de drukte, terwijl Ellie minstens drie keer controleerde of haar paspoort nog in het voorste vakje van haar handtas zat.
Ze haalde het er zelfs nog eens uit. Ja, het zat er.
Zuchtend om zichzelf schoof ze haar tas terug over haar schouder.
Bij de balie van de reisorganisatie stond een vrouw met een klembord. Ze droeg een felrode sjaal, waardoor ze makkelijk herkenbaar was tussen de massa.
"Mevrouw Elisabeth Vermeulen?" vroeg ze .
"Ellie is goed."
"Welkom, Ellie. Je bent mooi op tijd. De meeste reizigers zijn er al. We verzamelen over een kwartiertje aan de koffiebar naast de douane."
De reisbegeleidster gaf haar een mapje met vluchtgegevens, hotelinformatie en een lijst van de andere deelnemers.
Ellie bedankte haar en liep naar de koffiebar.
Toen ze de groep zag zitten, zakte haar enthousiasme een beetje. Bijna iedereen bleek met een partner te reizen.

Er zat een ouder echtpaar dat voortdurend elkaars zinnen afmaakte, een jong stel dat zelfs tijdens het drinken van koffie elkaars hand vasthield en twee bevriende koppels die luidruchtig vertelden over hun vorige groepsreis naar Mexico. Ellie voelde zich plots opvallend alleen. Misschien had ze zich toch beter nog eens bedacht.
Ze stond op het punt een tafeltje aan de rand te kiezen toen een vrouw met lang, donker haar naar haar zwaaide.
"Ben jij ook alleen?"
Een opgeluchte glimlach verscheen op Ellie's gezicht.
"Dat hangt ervan af. Ben jij vriendelijk?"
De vrouw schoot in een lach.
"Meestal wel. Behalve wanneer ik honger heb."
"Dan zal ik ervoor zorgen dat ik altijd iets eetbaars in mijn handtas heb."
"Dat klinkt als het begin van een uitstekende vriendschap."
Ellie ging tegenover haar zitten.
De vrouw stelde zich voor als Sharih. Ze was een paar jaar jonger dan Ellie, had Indische ouders en woonde al haar hele leven in België.
"Ik heb begrepen dat wij een kamer delen," zei Sharih. "Ik hoop dat je niet snurkt."
"Alleen wanneer ik slaap."
Sharih keek haar enkele seconden aan en barstte toen opnieuw in lachen uit.
"Ik denk dat wij het wel gaan vinden."
Binnen enkele minuten praatten ze alsof ze elkaar al jaren kenden en gingen een kopje koffie drinken.

Sharih werkte in een kledingzaak, was vrijgezel en had de reis geboekt nadat een vriendin op het laatste moment had afgehaakt.
"Ik had twee mogelijkheden," vertelde ze. "Thuisblijven en twee weken kwaad zijn op die vriendin, of alleen vertrekken en haar achteraf jaloers maken met mijn foto's."
"Een moeilijke keuze."
"Ik heb er minstens vier minuten over nagedacht."
Terwijl de koffie langzaam afkoelde, vertelde Ellie over haar scheiding, over Steven en Lisa en over haar eerdere reis naar Cuba.
"Met je ex-man?" vroeg Sharih.
Ellie knikte.
"En nu ga je terug zonder hem."
"Dat is waarschijnlijk het beste onderdeel van deze reis."
Sharih stak haar koffiekopje op.
"Op reizen zonder ex-mannen."
Ellie tikte haar kopje ertegenaan.
"Daar kan ik op drinken."
Toen de groep uiteindelijk naar de gate vertrok, voelde Ellie zich al veel rustiger. De onzekerheid waarmee ze de luchthaven was binnengewandeld maakte langzaam plaats voor nieuwsgierigheid.
Ze was werkelijk vertrokken. Niet als echtgenote van iemand. Niet alleen als moeder van Steven en Lisa. Gewoon als Ellie. Een vrouw van vierendertig die opnieuw iets voor zichzelf durfde te doen.
Tijdens de vlucht zat Sharih naast haar. Nog vóór het vliegtuig was opgestegen, had ze haar schoenen uitgetrokken, een kussen achter haar hoofd gestopt en een zak snoep geopend.

"Wil je er eentje?"
"Wat is het?"
"Geen idee. Ik heb het op de luchthaven gekocht omdat de verpakking er vrolijk uitzag."
Ellie nam voorzichtig een snoepje. Het bleek zo zuur dat haar hele gezicht samentrok. Sharih keek naar haar gezicht en schoot in de lach.
"Nu weet ik waarom de verpakking zo vrolijk was. Ze lachen ons uit."
De spanning van het opstijgen verdween meteen.
Uren later, toen het vliegtuig boven de wolken vloog en de meeste passagiers sliepen, keek Ellie door het raampje naar de eindeloze witte vlakte onder hen.
Voor het eerst sinds lange tijd voelde ze zich licht. Alsof ze niet alleen kilometers aflegde, maar ook afstand nam van alles wat achter haar lag.
Ze dacht aan haar kinderen.
Steven zou waarschijnlijk proberen later naar bed te gaan dan toegestaan.
Lisa zou haar oma overtuigen dat twee koekjes hetzelfde waren als één groot koekje. Haar moeder zou streng proberen te kijken en binnen vijf minuten toegeven.
Een zachte glimlach gleed over haar gezicht.
Ze miste hen nu al, maar voelde zich daar niet schuldig over.
Ze mocht weggaan.
Ze mocht genieten.
Ze mocht opnieuw ontdekken wie ze was.
Naast haar sliep Sharih diep, haar mond een klein beetje open. Het reiskussen was naar één kant gezakt.

Ellie pakte voorzichtig het dekentje dat van haar schoot was gegleden en legde het terug over haar heen.
Daarna keek ze opnieuw naar buiten.
Ergens achter de horizon wachtte Cuba.
En zonder het te weten wachtte daar ook een ontmoeting die de rest van haar leven zou bepalen.

Hoofdstuk 3
De stad die nooit stilviel

De hitte sloeg als een muur tegen Ellie aan toen ze uit het vliegtuig stapte.
Ze bleef een ogenblik op de vliegtuigtrap staan en ademde diep in. De lucht was zwaar en vochtig, doordrenkt met een mengeling van kerosine, warme aarde en iets zoets dat ze niet meteen kon thuisbrengen.
Sharih kwam achter haar staan.
"Ik denk dat mijn haar nu al dubbel zo groot is."
Ellie keek haar glimlachend aan.
"Nog niet."
"Geef het vijf minuten."
Bij de douane ging alles heel langzaam. Een ventilator draaide boven hun hoofden, maar leek de warme lucht alleen te verplaatsen.
Achter het glas zat een douanebeambte die elk paspoort bekeek alsof hij persoonlijk vermoedde dat de eigenaar een internationaal geheim met zich meedroeg.
Toen Ellie eindelijk aan de beurt was, keek de man van haar paspoort naar haar gezicht en weer terug.
"Turista?"
"Sí."
"Primera vez en Cuba?"
Ellie schudde haar hoofd.
"No. Segunda vez."
De man keek haar iets vriendelijker aan.
"Entonces, bienvenida."
Welkom terug. Die woorden raakten haar onverwacht.

Toen ze de aankomsthal uit liepen, stond hun reisleider hen op te wachten.
Hij heette Ernesto, droeg een lichtblauw hemd en sprak redelijk goed Nederlands.
"Dat heb ik geleerd van Belgische toeristen," vertelde hij trots.
"Vooral de belangrijke woorden."
"Zoals?" vroeg Sharih.
"Bier, frieten en waar is het toilet."
"Dan beheers je inderdaad de basis."
De bus naar Havana was oud, maar netjes onderhouden. De gordijnen voor de ramen waren ooit rood geweest, maar door de zon verbleekt tot een kleur die ergens tussen roze en oranje lag.
Ellie koos een plaats aan het raam.
Zodra ze de luchthaven achter zich lieten, voelde ze hoe haar hart sneller begon te kloppen.
Langs de weg stonden palmbomen en lage woningen in zachte pasteltinten. Sommige gevels waren afgebladderd, andere leken pas geschilderd.
Kinderen speelden op straat. Een man fietste met drie grote broden onder zijn arm. Verderop stond een groepje mensen bij een bushalte, terwijl achter hen een felgele Amerikaanse wagen uit een andere tijd voorbijreed.
Het was allemaal tegelijk vertrouwd en nieuw.
Havana verscheen niet als één indrukwekkend geheel. De stad openbaarde zich stukje bij beetje.
Eerst de buitenwijken.
Daarna bredere lanen.
Toen oude gebouwen met sierlijke balkons, verweerde zuilen en houten luiken die halfopen stonden tegen de warmte.

Op bijna elk straathoek klonk muziek. Niet luid genoeg om opdringerig te zijn, maar aanwezig als een hartslag.
"Ik begrijp nu wat je bedoelde," zei Sharih.
"Waarmee?"
"Dat Cuba je bijblijft."
Ellie liet haar blik over de stad glijden.
"Het is moeilijk uit te leggen."
"Dat hoeft niet. Ik zie het aan je gezicht."
Hun hotel lag niet ver van het oude stadscentrum.
De kamers waren eenvoudig, maar schoon. Een trage ventilator hing aan het plafond en tussen de twee bedden stond een nachtkastje met daarop een telefoon die minstens twintig jaar oud leek.
Sharih tilde de hoorn op.
"Ik vermoed dat je hiermee rechtstreeks Fidel Castro kunt bellen."
"Vraag hem of hij extra handdoeken kan brengen."
"Dat lijkt me beneden zijn functie."
Ze pakten hun koffers uit en daarna besloten ze, ondanks hun vermoeidheid, nog een wandeling te maken. Niet te ver natuurlijk.
Buiten was de stad levendig.
Op een plein speelden oudere mannen domino. Ze sloegen de stenen zo hard op tafel dat het klonk alsof ze ruzie maakten, maar ondertussen lachten ze luid.
Een vrouw verkocht bloemen uit een mand.
Kinderen liepen achter een versleten voetbal aan en een oude man zat voor zijn voordeur gitaar te spelen.
Ellie bleef even staan luisteren. Het lied kende ze niet, maar het klonk weemoedig en opgewekt tegelijk.

"Hoe kan muziek tegelijk verdrietig en vrolijk zijn?" vroeg Sharih.
"Dat is Cuba."
Ze liepen verder naar een café met open ramen.
Binnen stonden houten tafeltjes en draaiden ventilatoren aan het plafond.
Ernesto had hen gewaarschuwd voorzichtig te zijn met ijsblokjes, maar Sharih bestelde zonder aarzelen een mojito.
"Je leeft maar één keer."
"Dat zeggen mensen meestal vlak voor ze iets onverstandigs doen."
"Of iets heel leuks."
Ellie koos voor een Cuba Libre.
Toen ze haar eerste slok nam, proefde ze rum, limoen en herinneringen. Ze zag zichzelf opnieuw tijdens haar vorige reis. Jonger. Getrouwd. Overtuigd dat haar leven al helemaal vastlag.
Nu zat ze hier opnieuw.
Gescheiden.
Moeder van twee kinderen.
En voor het eerst in jaren zonder iemand die haar vertelde hoe laat ze terug moest zijn, wat ze moest aantrekken of hoe ze haar vakantie hoorde door te brengen.
"Waar denk je aan?" vroeg Sharih.
"Aan hoe anders alles kan worden."
"Spijt?"
Ellie liet de vraag even bezinken.
"Van sommige dingen wel. Maar niet van het feit dat mijn huwelijk voorbij is."
Sharih knikte alsof ze dat antwoord begreep.

"Dan drinken we op wat nog moet komen."
Ze hieven hun glazen.
Op het plein begon een groepje muzikanten een sneller nummer te spelen.
Een jong Cubaans stel kwam spontaan overeind en begon tussen de tafeltjes te dansen. De vrouw droeg een eenvoudige gele jurk. Haar rok bewoog sierlijk rond haar benen terwijl haar partner haar liet draaien.
Ellie volgde het ademloos.
Het was niet alleen de manier waarop ze dansten. Het was de vanzelfsprekendheid ervan.
Alsof muziek geen uitnodiging nodig had.
Alsof niemand zich afvroeg of hij wel goed genoeg kon dansen.
Je bewoog gewoon omdat je lichaam dat wilde.
"Jij wilt ook," zei Sharih.
"Wat?"
"Dansen."
"Zo duidelijk?"
"Je voeten bewegen onder de tafel."
Ellie keek omlaag.
Sharih had gelijk.
"Ik heb thuis een paar workshops salsa gevolgd."
"Dan moet je straks niet doen alsof je verlegen bent."
"Ik ben niet verlegen."
Sharih trok een wenkbrauw op.
"Goed. Dat zullen we dan nog wel zien."
Die avond lag Ellie in haar bed terwijl buiten stemmen en muziek door het open raam naar binnen dreven. Sharih sliep al. Ellie kon de slaap nog niet vatten.

Ze dacht aan de plaatsen die ze gingen bezoeken: Viñales, Trinidad, Cienfuegos, Santiago de Cuba, Camagüey, Santa Clara.
Namen die als muziek klonken.
Ze draaide zich op haar zij.
Buiten lachte iemand luid.
Een auto toeterde.
Ergens werd een deur dichtgeslagen.
Havana sliep niet.
En Ellie voelde dat ook iets in haarzelf opnieuw wakker begon te worden.

Hoofdstuk 4
Onderweg

𝄞

De volgende ochtend vertrok de groep vroeg.
Ernesto stond al naast de bus toen Ellie en Sharih met nog vochtige haren uit het hotel kwamen.
"Buenos días, dames. Goed geslapen?"
"Uitstekend," zei Sharih. "Ik ben alleen drie keer wakker geworden van muziek, twee keer van een toeterende auto en één keer van Ellie die in haar slaap Spaans sprak."
Ellie keek haar verschrikt aan.
"Dat deed ik niet. Wat zei ik dan?"
"Geen idee. Ik spreek zelf geen Spaans."
Ernesto lachte.
"Dan past u zich snel aan Cuba aan."
Hun eerste bestemming was Viñales.
Zodra ze Havana achter zich lieten, veranderde het landschap. De drukke straten maakten plaats voor open vlaktes, tabaksvelden en groene heuvels die als enorme ronde rotsen uit de aarde omhoog rezen.
Ellie had haar fototoestel bijna voortdurend binnen handbereik.
"Je weet toch dat je ook gewoon mag kijken?" vroeg Sharih.
"Ik kijk."
"Door een lens."
"Dan kan ik later nog eens kijken."
Langs de weg zagen ze ossenkarren, fietsers en boeren met strohoeden.
Sommige huizen waren eenvoudige houten hutten, maar bijna overal stonden bloemen bij de ingang.

Bij een tabaksboerderij kregen ze uitleg over het drogen en rollen van sigaren.
De boer sprak snel Spaans, waarna Ernesto vertaalde.
Sharih probeerde zelf een sigaar te rollen. Het resultaat leek eerder op een scheef gewikkelde pannenkoek. De boer bekeek haar creatie ernstig.
"Perfecto," zei hij.
"Zie je wel?" zei Sharih trots.
"Hij probeert beleefd te zijn," fluisterde Ellie.
"Talent wordt zelden onmiddellijk herkend."
Later die dag maakten ze een tocht te paard door de vallei.
Ellie kreeg een rustig bruin paard dat luisterde naar de naam Canela.
Sharih had minder geluk. Haar paard heette Diablo.
"Dat betekent toch niet wat ik denk dat het betekent?" vroeg ze.
"Duivel," antwoordde Ernesto opgewekt.
"Ik wil ruilen."
"Diablo is heel lief."
Op dat moment zette het paard zonder waarschuwing enkele snelle passen vooruit. Sharih slaakte een kreet en greep zich vast aan het zadel.
"Ernesto!"
"Ontspannen blijven!"
"Ik bén ontspannen! Dit is mijn ontspannen stem!"
Ellie kreeg haar lach nauwelijks onder controle.
Een uur later stopten ze bij een natuurlijke bron.
Het water was koel en helder. Sommige reizigers gingen meteen zwemmen, anderen bleven op de rotsen zitten.

Ellie trok haar schoenen uit en liet haar voeten in het water zakken.
"Kom je niet zwemmen?" vroeg Sharih.
"Misschien straks."
Sharih duwde haar plots met één hand tegen haar schouder. Ellie verloor haar evenwicht en viel met een plons in het water. Toen ze bovenkwam, hapte ze naar adem.
"Sharih!"
"Je zei misschien."
Ellie keek haar strak aan. Daarna greep ze Sharih bij haar enkel en trok haar het water in. Hun gelach galmde tussen de rotsen.
De dagen daarna vloeiden in elkaar over als scènes uit een film.
In Cienfuegos wandelden ze langs statige gebouwen en brede boulevards.
In Trinidad liepen ze over ongelijke kasseien tussen felgekleurde huizen. Op een plein dansten kinderen voor een paar munten, terwijl hun moeder vanuit een deuropening toekeek.
In Santiago de Cuba was de warmte nog intenser. De muziek klonk er ruiger en vuriger. Ernesto vertelde dat de stad als de geboorteplaats van veel Cubaanse muziekstijlen werd beschouwd.
"Dan moet jij je hier thuis voelen," zei Sharih tegen Ellie.
"Waarom ik?"
"Omdat je sinds Havana bij elk muziekje met je heupen begint te bewegen."
"Dat doe ik helemaal niet."

Een oudere man die op een bankje zat, riep lachend iets in het Spaans.
Ernesto vertaalde:
"Hij zegt dat u inderdaad danst terwijl u wandelt."
Sharih keek triomfantelijk.
"Zie je wel?"
Ellie maakte een buiging naar de man.
"Gracias."
In Camagüey verdwaalden Ellie en Sharih bijna in het doolhof van smalle straatjes.
"Ik dacht dat jij wist waar we heen moesten," zei Ellie.
"Ik volgde jou."
"En ik volgde jou."
Ze bleven staan.
"Dat verklaart veel," zei Sharih.
Uiteindelijk werden ze terug naar het hotel gebracht door een jongen van een jaar of twaalf die hen op zijn fiets begeleidde. Hij wilde geen geld aannemen, maar straalde toen Ellie hem een balpen gaf.
Tijdens de lange busritten leerde de groep elkaar steeds beter kennen.
Het oudere echtpaar, Marcel en Irène, bleek al meer dan veertig jaar getrouwd.
"Wat is jullie geheim?" vroeg iemand.
Marcel dacht na.
"Niet alles horen wat zij zegt."
Irène gaf hem een por.
"En niet alles geloven wat hij zegt."
Een van de jongere koppels had voortdurend kleine discussies. Over de airconditioning. Over waar de zonnecrème

lag. Over wie vergeten was de wekker te zetten. Soms keek Ellie ernaar met een mengeling van amusement en opluchting.
Ze miste het samenzijn niet. Niet op die manier.
Toch voelde ze soms iets wanneer ze koppels samen zag wandelen. Een hand op een rug. Een hoofd tegen een schouder. Een vertrouwde aanraking die zonder nadenken werd gegeven.
Niet omdat ze Alex terug wilde. Dat hoofdstuk was afgesloten. Maar ergens diep in haar leefde nog het verlangen opnieuw door iemand gezien te worden.
Niet als moeder.
Niet als collega.
Niet als gescheiden vrouw.
Gewoon als vrouw.
Op een avond zaten Ellie en Sharih op het balkon van hun hotelkamer. In de verte kleurde de lucht donkerroze boven de daken.
"Zou je ooit opnieuw willen trouwen?" vroeg Sharih.
Ellie trok haar knieën tegen zich aan.
"Trouwen? Ik weet het niet."
"Verliefd worden dan."
"Dat beslis je niet."
"Nee. Maar je kunt er wel voor openstaan."
Ellie keek haar aan.
"Ben jij ervoor op reis gegaan?"
"Ik ben vooral op reis gegaan omdat mijn vriendin mij liet zitten."
"Dat is geen antwoord."
"Dan zijn wij nu gelijk."

Even lieten ze de stilte tussen hen bestaan. Beneden klonk muziek uit een kleine bar. Een langzaam, zwoel ritme vulde de avondlucht.
"Ik denk dat ik opnieuw verliefd zou willen worden," zei Ellie uiteindelijk. "Maar niet omdat ik iemand nodig heb."
"Waarom dan wel?"
"Omdat iemand iets toevoegt."
Sharih glimlachte.
"Dat klinkt verstandig."
"Dat is waarschijnlijk het probleem."
"Te verstandig?"
"Misschien."
Sharih boog zich iets dichter naar haar toe.
"Dan stel ik voor dat je tijdens deze reis minstens één onverstandige beslissing neemt."
Ellie grinnikte.
"Zoals wat?"
"Dat weet ik nog niet. Maar ik houd mijn ogen open."
"Dat stelt me niet gerust."
"Dat is ook niet de bedoeling."Ellie keek dromerig opnieuw naar de ondergaande zon.Ze had toen nog geen idee dat Sharih haar zin zou krijgen.

Hoofdstuk 5
Terug in Havana

Na bijna twee weken onderweg te zijn geweest, keerde de groep terug naar Havana.
Het voelde vreemd vertrouwd om opnieuw dezelfde brede lanen, verweerde gevels en de vele kleurrijke Amerikaanse wagens te zien. Alsof ze na een lange reis terugkwamen op een plek die in korte tijd een thuis was geworden. Ze zouden nog drie dagen in de hoofdstad blijven. Daarna vlogen ze terug naar België.
Ellie probeerde niet te denken aan het einde van de reis. Toch voelde ze af en toe een steek van weemoed. Straks wachtte het gewone leven opnieuw.
De wekker.
Het werk.
Boodschappen doen.
Steven herinneren aan zijn huiswerk.
Lisa overtuigen dat haar kamer zichzelf niet opruimde.
Ze verlangde naar haar kinderen. Maar tegelijk wilde ze nog niet weg.
Tijdens het ontbijt deelde Ernesto het programma uit.
"Morgen bezoeken we een markt en het museum. Overmorgen is er een vrije voormiddag. En in de namiddag hebben we iets bijzonder gepland."
"Een verrassing?" vroeg Irène.
"Salsa les."
De helft van de groep reageerde enthousiast. De andere helft keek alsof Ernesto net had aangekondigd dat ze gezamenlijk een berg moesten beklimmen.

Marcel stak zijn hand op.
"Is kijken ook deelnemen?"
"Nee," zei Irène voordat Ernesto kon antwoorden. "Jij danst."
"Ik heb slechte knieën."
"Die had je gisteren niet toen je achter Sharih liep."
Sharih boog zich naar Ellie toe.
"Dit is jouw moment."
"Mijn moment waarvoor?"
"Om te bewijzen dat je niet verlegen bent."
"Dat heb ik nooit beweerd."
"Jawel."
"Wanneer?"
"Geen idee, maar het klinkt als iets wat jij zou zeggen."
De les vond plaats in een oud gebouw, Casa del Son genaamd. Het was een ruime zaal op de eerste verdieping. De ramen stonden open en door de houten luiken viel fel zonlicht naar binnen. Aan de muren hingen vergeelde affiches van muzikanten en dansers.
Aan één kant van de zaal stonden een paar Cubaanse mannen en vrouwen te wachten.
Ernesto klapte in zijn handen.
"De koppels kunnen samen dansen. Voor de reizigers zonder partner hebben we danspartners voorzien."
"Hoe attent," fluisterde Sharih.
"Je klinkt zenuwachtig."
"Ik hoop gewoon dat ze mij niet met iemand van negentig koppelen."
Een vrouw met een rode rok kwam naar Sharih toe. Ze stelde zich voor als Marisol.
Sharih keek Ellie met een vragende blik aan.

"Ik heb niets gezegd."
Ellie lachte en keek vervolgens naar de man die haar richting uit kwam.
Op het eerste gezicht was hij niet uitzonderlijk groot of opvallend gekleed. Hij droeg een wit hemd waarvan de bovenste knoopjes openstonden en een donkere broek. Zijn zwarte haar krulde licht bij zijn slapen. Maar toen hij dichterbij kwam, zag Ellie zijn ogen.
Blauw.
Niet lichtgrijs of groenachtig, maar helderblauw. Een opvallende kleur in zijn donkere gezicht.
Hij bleef voor haar staan en glimlachte.
"Hola. Soy Lando."
Zijn stem was laag en warm.
"Ellie."
Hij herhaalde haar naam alsof hij wilde proeven hoe die klonk.
"El-li."
Er trok een onverwachte spanning door haar heen.
Waarschijnlijk zenuwen.
"¿Hablas español?" vroeg hij.
"Un poco. Muy poco."
Hij hield zijn duim en wijsvinger dicht bij elkaar.
"Poquito?"
Een glimlach brak vanzelf door.
"Poquito."
Lando stak zijn hand uit.
Toen ze haar hand in de zijne legde, sloten zijn warme vingers zich er rustig omheen.
"Vamos."

De muziek begon.
Eerst legde de dansleraar enkele basispassen uit. Ellie kende ze al van de workshops die ze in België had gevolgd. Vooruit, achteruit, zijwaarts. Gewicht verplaatsen. Luisteren naar het ritme.
Lando merkte het meteen.
"Has bailado antes."
"Een beetje," antwoordde ze in het Nederlands, waarna ze zichzelf verbeterde. "Un poco."
"Más que un poco."
Hij leidde haar soepel door de passen. Ellie hoefde nauwelijks na te denken. Zijn hand rustte licht tegen haar schouderblad, stevig genoeg om richting te geven maar nooit dwingend.
Toen hij haar voor het eerst liet draaien, kwam ze iets te snel terug en botste bijna tegen hem aan.
"Sorry."
Lando lachte geamuseerd.
"No problema."
Zijn gezicht was vlak bij het hare. Een fractie langer dan nodig bleven ze zo staan. Toen zette hij opnieuw een stap achteruit.
"Otra vez."
Nog eens.
Bij de volgende draai ving hij haar moeiteloos op.
"Perfecto."
Ze voelde de warmte naar haar gezicht stijgen.
Aan de andere kant van de zaal probeerde Marcel zijn voeten uit elkaar te houden terwijl Irène hem luid instructies gaf.
"Links, Marcel! Je andere links!"
"Ik heb maar één links!"

Sharih danste enthousiast met Marisol en leek alle gêne vergeten te zijn. Toen ze Ellie zag, trok ze veelbetekenend haar wenkbrauwen op.
Ellie deed alsof ze het niet merkte. De muziek ging over in een sneller nummer. Lando trok haar iets dichter naar zich toe.
"Escucha la música," zei hij zacht. Luister naar de muziek.
Hij tikte tegen zijn slaap en schudde zijn hoofd.
Daarna legde hij zijn hand even tegen zijn borst.
"Sentir." Voelen.
Ellie knikte. Ze sloot haar ogen heel even en liet zich leiden. Vanaf dat moment veranderde er iets. Ze volgde niet langer alleen passen.
Ze danste.
Hun lichamen bewogen vanzelfsprekend op hetzelfde ritme. Wanneer Lando naar voren stapte, week zij achteruit. Wanneer hij haar liet draaien, keerde ze terug alsof ze precies wist waar hij zou staan.
De ruimte om hen heen vervaagde. Er waren geen andere reizigers.
Geen reisleider.
Geen open ramen of warme middagzon.
Alleen de muziek en zijn hand tegen haar rug.
Toen het nummer eindigde, opende Ellie langzaam haar ogen. Lando keek haar zwijgend aan.
"Je bent een goede danseres," zei hij in aarzelend Engels.
"Thank you."
"Je voelt de muziek."
"Ik hou ervan."
"Dat zie ik."
Zijn blik bleef op haar rusten. Ellie keek als eerste weg.

Na de les gingen de reizigers samen met de Cubaanse danspartners naar een nabijgelegen bar.
De sfeer was uitgelaten. Zelfs Marcel, die tijdens het dansen voortdurend had geklaagd over zijn knieën, vertelde aan iedereen dat hij volgens de leraar veel talent had.
"De man zei dat je moest ontspannen," verbeterde Irène hem.
"Dat zegt hij alleen tegen mensen met natuurlijk talent."
De groep nam plaats aan verschillende tafels.
Ellie ging naast Sharih zitten.
"Wel?" vroeg Sharih.
"Wel wat?"
"Blauwe ogen."
"Wat is daarmee?"
"Ze zaten de hele namiddag op jou gericht."
"Overdrijf niet."
"Ik overdrijf nooit."
Ellie verslikte zich bijna in haar drankje.
"Jij overdrijft zelfs wanneer je zegt dat je nooit overdrijft."
Sharih wilde antwoorden, maar keek plots over Ellies schouder.
"Pas op. Daar komen de blauwe ogen."
Lando kwam met twee glazen naar hun tafel.
Hij zette een Cuba Libre voor Ellie neer.
"Voor jou."
"Gracias."
"En voor mij?" vroeg Sharih in het Engels.
Lando keek even beteuterd. Sharih begon luid te lachen.
"Een grapje. Ik haal zelf wel iets."
Ze stond op en liep naar de bar, maar niet voordat ze Ellie een blik had gegeven die niets aan de verbeelding overliet.